

Restauratie joods monument

TERBORG - Vorige week is de restauratie afgerond van het monument op de joodse begraafplaats in Terborg. Het gedenkteken ter nagedachtenis aan de joodse slachtoffers in de Tweede Wereldoorlog was nodig aan een opknappbeurt toe. Initiatiefnemer is Gerrit Pennings, die het ook bekostigde.

Door Marcel van Berkum

Op maandag 4 juli 1949 om 2 uur 's middags was de onthulling van het monument. Op de monumentale gedenksteen staan de namen van 24 joodse slachtoffers. Allen werden opgepakt, weggevoerd en vermoord door het naziregime. Het waren vaders, moeders en kinderen, die er woonden en werkten en bruto uit de samenleving zijn weggerukt. Zij hebben nooit een graf gekregen, omdat zij in vernietigingskampen of onderweg erheen zijn vermoord.

De ophoging, waarop de gedenksteen staat, werd afgegraven zodat het fundament verstevigd kon worden. De beschadigingen en scheuren in de steen van het monument zijn hersteld. Ook is een nieuw gazon aangelegd. De tekst is nog duidelijk zichtbaar na al die jaren. Het werk is uitgevoerd door de firma Slotboom uit Winterswijk, gespecialiseerd in historische restauratie.

De restauratie is een initiatief van Gerrit Pennings, die al tientallen jaren in de omgeving van München woont. Hij is na de oorlog geboren op de Lichtenberg in Silvolde en niet van joodse afkomst. Wel interesseerde hij zich van jongs af bovenmatig voor het joodse volk, de historie en de lotgevallen. "Op mijn 17de maakte ik mijn eerste reis naar Israël en heb in 1981 in de eerste, dus oudste, kibboets gewerkt." Al als kind ging hij regelmatig naar de joodse begraafplaats voor onderhoud aan de graven. Daarmee stopte hij niet nadat hij in Duitsland ging wonen. Op familiebezoek in Silvolde gaat hij ook steevast naar de begraafplaats.

Enkele jaren geleden was hij bij de opening van de replica van de Terborgse sjoel in Mevo Horon en hoorde over de Stichting Struikelstenen Oude IJsselstreek. Hij was ook in augustus aanwezig bij het leggen van de struikelstenen in Terborg. Pennings noemt het belangrijk dat we de slachtoffers van de holocaust blijven gedenken. Ook omdat het antisemitisme nooit is verdwenen en zelfs weer opbloeit. Op de begraafplaats kreeg hij van een niet joodse bezoeker te horen: "Als je ziet hoe ze met de Arabieren omgaan, hebben ze niets van de oorlog geleerd." Op de terugweg van Terborg bedacht hij, vooral vanwege deze opmerking, om het door de tijd aangetaste monument zo snel mogelijk te laten herstellen.

Het terrein van de begraafplaats is eigendom van de gemeente, die het ook onderhoudt. Het bleek echter niet eenvoudig om op het gemeentehuis, mede door corona, met de juiste ambtenaren in contact te komen. "Het was ook niet duidelijk wie - Oude IJsselstreek of het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap - bepaalde rechten en plichten had." Uiteindelijk kreeg hij groen licht van beide instanties.

"Het toegangshek moet ook nodig opgeknapt. Gemeentes kunnen subsidie aanvragen voor onderhoud aan joodse begraafplaatsen. Wordt vervolgd."